

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Revealing Śiva's superiority by retelling Viṣṇu's deeds: Viṣṇu's manifestation myths in the Skandapurāṇa

Dokter-Mersch, S.

Citation

Dokter-Mersch, S. (2021, April 15). *Revealing Śiva's superiority by retelling Viṣṇu's deeds: Viṣṇu's manifestation myths in the Skandapurāṇa*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3160305>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3160305>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <https://hdl.handle.net/1887/3160305> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Dokter-Mersch, S.

Title: Revealing Śiva's superiority by retelling Viṣṇu's deeds: Viṣṇu's manifestation myths in the Skandapurāṇa

Issue Date: 2021-04-15

Samenvatting

Verkondiging van Śiva's Superioriteit door Hervertelling van Viṣṇu's Daden Viṣṇu's Manifestatiemythen in het *Skandapurāṇa*

In deze dissertatie staat het *Skandapurāṇa* centraal; een Sanskriet tekst dat is opgesteld in de zesde tot zevende eeuw. Het is verbonden aan het Śivaïsme en behoort tot het literaire genre genaamd Purāṇa. Hoewel het *Skandapurāṇa* gerekend kan worden tot de vroege Purāṇas bevat het enkele kenmerken die zowel in vroege als latere Purāṇas terug te vinden zijn: i) thema's en narratieven uit het *Purāṇapañcalakṣaṇa*, ii) theologische teksteenheden, en iii) een combinatie van nieuwe verhalen en hervertellingen die bekend zijn uit andere bronnen. Deze dissertatie richt zich op de laatste categorie, te weten, de welbekende mythen waarin Viṣṇu een manifestatie aanneemt om de koning van de Daityas, de vijanden van de goden, te overwinnen. Centraal staat de *Skandapurāṇa* versie van de volgende manifestatiemythen: Narasiṃha (“Mens-Leeuw”), Varāha (“Zwijn”) en Vāmana (“Dwerg”). De basisverhaallijn van deze manifestatiemythen blijft vanaf het *Mahābhārata* min of meer ongewijzigd en wordt als zodanig opgenomen in vele Purāṇas. Een van de standaard narratieve onderdelen is het heroïsche moment waarop Viṣṇu de Daityas overwint en de kosmische orde herstelt. Op het eerste gezicht lijkt deze climax waarin Viṣṇu het universum redt niet te rijmen met de Śivaïtische ideologie van het *Skandapurāṇa*, dat voornamelijk draait om Śiva en de verering van Śiva. Dit roept ten minste twee vragen op: hoe zijn de mythen herverteld en waarom zijn zij ze opgenomen?

In vergelijking met de vele andere hervertellingen van de mythen—hetgeen hun populariteit in de episch-Purāṇische periode aantoonde—hebben de *Skandapurāṇa* auteurs hun eigen, nieuwe versie gemaakt. Enerzijds houden zij enkele cruciale narratieve elementen en karaktereigenschappen van Viṣṇu in stand. Deze componenten zijn bekend en herkenbaar vanuit andere bronnen en zijn opgenomen ten behoeve van de acceptatie van de hervertellingen. Anderzijds hebben de *Skandapurāṇa* auteurs significante wijzigingen en vernieuwingen doorgevoerd. Alhoewel deze nog relatief gematigd zijn in het basisverhaal van de manifestatiemythen, hebben de auteurs een compleet nieuw einde geschreven voor elk verhaal, waarmee ze controle nemen over de narratieven als geheel.

Met name in dit gedeelte van de narratieven presenteren de auteurs een hernieuwde portrettering van Viṣṇu als volledig afhankelijk van Śiva en diens ideale vereerder. De nieuwe einden zijn de opvallendste vorm van een “Śivaïtisering” van Viṣṇu’s manifestatiemythen: een proces waarbij een narratief (element) wordt veranderd of nieuwe narratieve elementen worden geïntroduceerd zodat de hervertellingen passen binnen de Śivaïtische ideologie van de tekst. Door Śiva’s superioriteit en genade toe te voegen worden Viṣṇu en zijn manifestatiemythen geïntegreerd in de Śivaïtische ideologie van het *Skandapurāṇa* en krijgen ze een plaats hierin. Een ander type wijzigingen betreft de schrijfstijl van de auteurs. De gehele compositie bestaat uit beeldende beschrijvingen, humoristische vooruitwijzingen en emotionele speeches. Wanneer dit type stilistische kenmerken wordt gevonden in hervertellingen kan men spreken van “beeldende presentatie”: hervertellingen worden op een inhoudelijk rijke, boeiende en beeldende manier geschreven, waardoor het makkelijker wordt voor het publiek om het verhaal te visualiseren. Deze vorm van vertellen bereikt een hoogtepunt wanneer de *Skandapurāṇa* auteurs genealogische lijsten van Daityas en opsommingen van oorlogen uit het *Purāṇapañcalakṣaṇa* gebruiken als basis voor complexere en rijke mythen.

Alle drie de factoren—het behoud van elementen, de wijzigingen en innovaties die gelden als “Śivaïtisering” en een “beeldende presentatie” van *Purāṇapañcalakṣaṇa* thema’s—zijn in lijn met het doel van de *Skandapurāṇa* auteurs met de tekst als geheel: het samenstellen van een alomvattende en beeldende Śivaïtische Purāṇa. Aangezien Viṣṇu’s manifestatiemythen een intrinsiek onderdeel vormden van dit literaire genre, werden ook zij opgenomen, ook al lijken ze op het eerste gezicht niet overeen te komen met de ideologie van de rest van de tekst. Dit werd vervolgens opgelost door ze op een beeldende en aantrekkelijke manier te vertellen en door Śiva en diens verering toe te voegen als cruciale onderdelen van de verhaallijn. Door middel van kritisch geselecteerde narratologische en ideologische keuzes bleken Viṣṇu en zijn manifestatiemythen van Narasiṃha, Varāha en Vāmana het perfecte vehikel voor de Śivaïtische boodschap die de auteurs wilden overbrengen met dit nieuwe Śivaïtische Purāṇa.